

COMARQUES

Pallars Sobirà

e-Periódico

<http://www.e-periodico.cat>

ANA MENESES

►► El parc nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, amb els Encantats a la dreta, que l'any passat van visitar més de 300.000 persones.

El parc d'Aigüestortes impulsa la seva ampliació

La Generalitat estudia amb els municipis pròxims els nous límits de màxima protecció de l'entorn natural. L'objectiu és aconseguir incrementar en 5.000 hectàrees les 14.000 actuals

CARME ESCALES
ESPOT

Créixer i continuar sembrant riquesa en el seu entorn. Aquest és el gran rept del parc nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, l'únic parc nacional de Catalunya –declarat el 1955–, que és la màxima distinció a un espai natural. El març de l'any passat, el Departament de Territori i Sostenibilitat va iniciar el procés administratiu per ampliar un mínim de 5.000 hectàrees les 14.119 actuals que té el parc. «La petició feta pel mateix territori, els seus valors naturals i el seu paper dinamitzador socioeconòmic justifiquen la seva ampliació», ha explicat la directora general de Polítiques Ambientals de la Generalitat, Marta Subirà.

En l'actualitat, el parc nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant

Maurici inclou en el seu territori quatre comarques (Alta Ribagorça, Pallars Jussà, Vall d'Aran i Pallars Sobirà) i deu municipis, amb una població aproximada de 15.000 habitants, la majoria dedicats al sector terciari.

«Juntament amb el patrimoni cultural de la zona, el parc és el principal actiu dinamitzador com a reclam turístic», assenyala Subirà. «És naturalesa en estat salvatge, el paisatge sense intervenció humana, i tota la zona susceptible d'afegir-se al parc ja té també aquest valor de patrimoni natural. Incloure-la sota la protecció del parc serà donar-li el reconeixement oficial, i per fer això comptem amb el més important: la il·lusió del territori i els valors naturals de l'entorn que s'estudia incloure», afegeix la directora de Polítiques Ambientals.

En l'actualitat, la Generalitat

consensua els límits de l'ampliació amb els municipis afectats. «La nostra voluntat seria poder tancar una primera proposta consensuada en aquesta legislatura», calcula Subirà.

El procés d'ampliació inclou la seva aprovació al Parlament i pel consell de ministres del Govern central, ja que Aigüestortes, com a parc nacional, forma part de la Xarxa de Parcs Nacionals.

AJUNTAMENTS AFECTATS // Els consistoris del Pallars Sobirà involucrats en l'ampliació són Sort, Rialp i la Guingueta d'Àneu, i al Pallars Jussà, la Torre de Cabdella.

La ramaderia extensiva és pràcticament l'únic aprofitament que permet la protecció sobre un parc nacional. Tot i així, el territori valora, per sobre de la pèrdua d'altres aprofitaments, la promoció

Habitants
7.457
Catalunya: 7.570.908

Municipis
15
Capital: SORT (2.311 hab.)

Extensió
1.378 km²
El 4,29% de Catalunya

Principal activitat econòmica
TURISME

Densitat
5,4 HABITANTS / KM²
Catalunya: 235,8 hab/km²

sinergies

FUSIÓ DE MUNICIPIS

⇒ Els municipis d'Esterrí d'Àneu, la Guingueta d'Àneu, Espot i Alt Àneu han decidit fusionar-se de manera voluntària, va anunciar la setmana passada la vicepresidenta del Govern, Joana Ortega, que vol fomentar aquestes unions en tot el territori quan hi hagi causes identitàries, econòmiques, històriques i geogràfiques que ho justifiquin. Els quatre municipis de l'Alt Àneu, els primers de Catalunya que demanen unir-se, sumen uns 2.100 habitants.

⇒ Un altre bon exemple de sinergies entre municipis del Pirineu és la posada en marxa d'un servei d'autobús, des de finals de juny fins al 30 de setembre, que ofereix dos recorreguts diaris entre les poblacions d'Espot (Pallars Sobirà) i Boí (Alta Ribagorça), les dues portes d'entrada al parc. Gràcies al bus, els excursionistes poden deixar el seu vehicle en una de les entrades, recórrer el parc a peu i, amb el bus, tornar a l'aparcament on van deixar el vehicle. «La gent del territori també pot usar el bus, que para a tots els pobles», indica el responsable d'Ús Públic del Parc d'Aigüestortes, Jaume Comas. Aquest bus del parc supleix una de les carències pirinenques, el transport públic amb trajectes transversals.

que significa el màxim reconeixement com a patrimoni natural de part del seu municipi. «D'interès en tenim. Per a la vall d'Assua -l'accés al parc des del municipi de Sort- és, avui dia, l'única garantia de prosperitat», indica l'alcalde de Sort, Llätzer Sibís. «Però és imprescindible salvaguardar les activitats tradicionals a la muntanya de Llessui, on pasturen una desena de ramats», afegeix Sibís. L'edifici de l'antiga escola de Llessui acull el Museu del Pastor i un punt d'informació i entrada al parc nacional, «malgrat que la promoció d'aquest accés encara no és suficient», apunta l'alcalde.

A l'altre costat de la muntanya, a la casa del parc de Boí (Alta Ribagorça), la directora del parc nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, Mercè Aniz, també aposta per l'ampliació. «La protecció del territori és clau per a la conservació de determinades espècies i hàbitats, i això no està renyit amb la ramaderia tradicional, present aquí des de l'edat de bronze», afirma Aniz. ≡

MANTENIMENT I SEGURETAT VIÀRIA

PARC DE CONSERVACIÓ DE CARRETERES DE VIELLA - ESTERRI D'ÀNEU

►► **Espectacle** ► Dues màquines llavaneu netegen la calçada d'una carretera pallaresa aquest hivern.

Carreteres blanques

Les llavaneus garanteixen una comunicació segura a l'hivern per les vies pirinenques ≡ **Esterrí d'Àneu i Viella** disposen de 15 màquines

|| C. E.
ESTERRI D'ÀNEU

Com el vaixell que s'obre pas entre icebergs a l'Antàrtida, la màquina llavaneu que condueix Jaume Gallart al Pallars Sobirà s'obria camí setmanes enrere entre blocs de neu de més de cinc metres d'altura, a la C-28, al port de la Bonaigua. «Espectacular». Així defineix la seva feina aquest pallarès d'Esterrí d'Àneu. «Veus coses que només podem veure nosaltres des del camió llavaneu. El que ve darrere ja no les veu», apunta.

Gallart fa 14 anys que treballa amb màquines llavaneu. «És un camió com un altre, però amb una cunya al davant per apartar la neu. I tenim un altre vehicle, la dinàmica, per quan hi ha molta neu acumulada. Porta una turbina que expulsa la neu cap on tu vols», detalla.

L'equip que manté les carreteres pirinenques transitables, del qual forma part Jaume Gallart, es coordina des del Parc de Conservació de Carreteres d'Esterrí-Viella, amb base als dos municipis. Hi treballen una vintena de persones, sis de les quals del 15 de novembre al 15 d'abril fan tornos les 24 hores amb alguna de les 15 màquines

amb què compten per ajudar-los a mantenir les vies en condicions òptimes per circular-hi. Eva Batalla està al capdavant del grup, que concentra la seva actuació en 164 quilòmetres de carreteres repartits entre el Pallars Sobirà, la Vall d'Aran i l'Alta Ribagorça.

El clima i l'orografia fan del port de la Bonaigua (C-28) un dels punts més susceptibles d'acumulació de

Un comunicat matutí indica el grau de risc d'allaus per decidir cada dia si s'aconsella o no circular

neu i risc d'allaus. Per això, el Departament de Territori i Sostenibilitat estudia mesures de reforç especials per minimitzar l'afectació de tot plegat a la circulació, com ara la instal·lació de barreres anti-allaus i viseres als trams amb més risc d'acumular neu. «Des d'Esterrí treballem en coordinació amb el Centre de Predicció d'Allaus del

Consell General d'Aran. Ells tenen localitzats els punts de risc i en quines condicions es poden produir les allaus», explica Batalla.

Avaluar el risc

«Cada matí rebem un comunicat de risc de nevades, vent, temperatures i allaus. El risc d'allau s'avalua en quatre graus: amb els graus baix i moderat, es pot circular; amb el grau alt, es valora si es pot circular en funció de la previsió del temps, i si el grau és molt alt, no és recomanable transitar, ni nosaltres podem treballar», descriu el responsable del Servei Territorial de Carreteres de Lleida, Jordi Benet.

Entre les seves missions destaca la d'«organitzar, coordinar i supervisar la conservació dels vials i els seus elements funcionals», explica. Això comporta haver de fer treballs preventius, de neteja i curatius. Entre aquests últims figura l'actuació de les màquines llavaneu, que aquest hivern han treballat al màxim. «Realment, ha sigut un hivern excepcional», afirma. ≡

LA PREGUNTA

¿Què us agrada més del Pallars Sobirà?

JORDI ABELLA
DIRIGEIX L'ECOMUSEU D'ESTERRI
«Una comarca de gran valor natural i cultural»

«El Pallars Sobirà és una comarca d'un gran valor natural i cultural, on es poden portar a terme interessants projectes de desenvolupament local i territorial.

Disposa d'importants recursos, com el paisatge, la naturalesa i el patrimoni (material i immaterial), que ajuden a crear productes d'alta qualitat per a propostes de futur sostenibles».

JOSÉ TARIBÓ
HOTELER DE PUJALT

«Activitats per a totes les estacions l'any»

«M'agraden les possibilitats que ofereix la comarca durant tot l'any: des de l'esquí a l'hivern, als esports d'aventura a la

primavera, les excursions i el senderisme a l'estiu, i la recerca de bolets a la tardor. També els canvis de colors que hi ha en el paisatge en les diferents estacions».

FLÓRIDO DOLCET
ASSOCIACIÓ EMPRESES D'AVENTURA

«Hi ha una gran oferta d'esports d'aventura»

«Les coses que més m'agraden del Pallars Sobirà són sens dubte la seva àmplia oferta per practicar esports d'aventura, com ara

el ràfting, el parc nacional d'Aigüestortes i Sant Maurici, la gastronomia i el poble de Sort, així com la gran oferta turística de què disposa la comarca en general».

AGUSTÍ FARRÉ
DIRECTOR COOPERATIVA DEL PALLARS

«Les petites i les mitjanes parcel·les»

«Veure les petites i mitjanes parcel·les que componen el paisatge del Pallars Sobirà i que, malgrat el seu desnivell i altres variades

dificultats, els nostres cada dia més escassos ramaders segueixen cultivant. És aquesta representació del treball el que dóna encant al nostre paisatge».

PROPOSTES AL PALLARS SOBIRÀ

EL PERIÓDICO

RAL·LI DE PIRAGÜISME ▶ SORT
50 anys al riu embravit

El Ralli Internacional de Piragüisme de la No-guera Pallaresa compleix 50 anys. La prova, nascuda el 1964, s'ha consolidat com una de les més importants d'Europa. Amb motiu de l'efemèrides, l'Ajuntament de Sort i l'Associació Esportiva Pallars han programat diversos actes: el tercer Seminari de Turisme, sobre turisme esportiu, del 8 al 10 de maig; el River Music Festival; una paella popular, i excursions per espais naturals. També una exposició sobre els 50 anys de la prova. Calendari de la competició, a kayaksort.cat. ≡

ACN / MARTA LLUVICH

LA CASA DE L'ÓS ▶ ISIL
Més a prop de l'ós

La Casa de l'Ós dels Pirineus, que es troba al municipi d'Isil, és el primer centre d'interpretació d'aquest animal a Catalunya i s'ubica en un edifici històric recuperat (foto). A més de l'exposició permanent amb mòduls interactius que expliquen de manera lúdica la relació d'aquests animals amb les persones i l'entorn, hi ha mostres temporals i un minicine que exhibeix un documental amb imatges inèdites. També hi ha rutes guiades, prèvia reserva. Més informació, **973 083 044** o a casadelos@accionatura.org. ≡

EL PERIÓDICO

FESTIVAL DE MÚSICA ▶ RIALP
Jazz i música clàssica

El Festival de Música de Rialp acollirà aquest estiu, entre d'altres, la parella de músics de jazz Andrea Motis i Juan Chamorro, que actuarà el 14 d'agost. També pujaran a l'escenari a Rialp Jaume Sisa (24 d'agost); el Quartet Gerhard (10 d'agost); la Coral Salvé, que cantarà *Carmina Burana* (15 d'agost); Quartet de Saxos Limnos (16 d'agost); Borodín String Quartet (17 d'agost); la pianista Miriam Gomez Moran (14 de setembre); la mezzosoprano Ana Alás i el quintet de vent Claudi Arimany (tots dos sense data). ≡

ACN / MARTA LLUVICH

FIRA DEL FERRO ▶ ALINS
Els boscos de ferro

Les professions vinculades al món del ferro, com forjadors o ferrers, es trobaran el 6 i el 7 de juliol a Alins, a la vall Ferrera, per intercanviar els secrets que envolten el treball amb el ferro i ensenyar-los al públic. La quarta Fira del Ferro inclou demostracions de forja, exposició d'eines antigues, tallers d'iniciació per a nens, rutes guiades, mercat d'artesans i productes agroalimentaris, concerts, espectacles i moltes activitats més. L'objectiu és dinamitzar la vall Ferrera a través del projecte Boscos de Ferro. ≡

CARLES CANUT Actor i director de la Fundació Romea. Va néixer a Gerri de la Sal

«El sol del Pallars és el més meravellós que he vist»

CARME ESCALES
 BARCELONA

El cognom del personatge que Carles Canut va interpretar als anys 80 al programa *Vostè jutja* de Televisió de Catalunya, presentat per Joaquim Maria Puyal, s'ha quedat amb ell. Encara avui, molts identifiquen amb el sobrenom de Rafeques aquest home que porta el seu petit gran país de les muntanyes, el Pallars Sobirà, a l'ADN.

–Vostè es pot dir que ha alternat sempre la vida a Barcelona amb les estades al Pallars, però no ha perdut l'accent pallarès.

–Ni ho vull. L'accent no l'he perdut, però sí el lèxic més genuí, encara que, quan arribo a Gerri (Gerri de la Sal, el seu poble al Pallars Sobirà), de seguida el recupero.

–¿Què més distingeix el pallarès a més del seu accent?

–Per mi, els pallaresos som indòmits, bastant independents i salvatges encara, i ho mantenim i en presumim.

–Per presumir, el paisatge del Pallars, ¿De què li sembla que ha de sentir més orgull la comarca?

–El Pallars pot presumir de ser una de les poques zones mig verges de Catalunya, perquè de verge ja no en queda cap. Al Pallars, les muntanyes són muntanyes i els rius són rius, hi ha poca construcció nova i les pistes d'esquí estan envoltades de pins, alzines i faigs.

JOAN PUIG

▶▶ **Pallarès convençut** ▶ Carles Canut confessa que recupera el seu accent quan torna a Gerri de la Sal.

–¿Considera que la comarca equilibra bé turisme i aprofitament tradicional del seu marc natural?

–Bé, hi ha ramats de tot, però la relació entre l'esforç i el que se'n treu és cada vegada més difícil. Segueix sent dur i això la Generalitat ho hauria de cuidar més. Per sort, actualment es fa un aprofitament més

intelligent de la riquesa natural. Dos exemples que enllacen ramaderia i turisme: la formatgeria Tros de Sort que, amb la llet de diversos ramaders, produeix formatges excel·lents, i els vins Biu fets a Sort. A més a més, la comarca ofereix activitats per a tot l'any, des de l'esquí fins al ràfting i el senderisme.

–¿Hi ha alguna cosa molt autèntica del Pallars que pocs coneguin?

–La girella. És un embotit fet amb les vísceres del be, pa i ou. Crec que s'ha de ser pallarès per apreciar-la, potser per això no és gaire coneguda la girella.

–¿Què considera, vostè, que és in-

substituïble del Pallars Sobirà?

–El sol. El sol del Pallars és el més meravellós que he vist mai. A la primavera i la tardor, sobretot, encara que faci un fred sec, quan surt el sol, pots estar a zero graus en mànigues de camisa.

–¿Què hauria de visitar del Pallars al·gú que no ho conegui?

–L'Argenteria. Està senyalitzada a la C-260, abans d'arribar a Gerri de la Sal des de la Pobla de Segur. És un congost en què l'aigua ha erosionat la muntanya artísticament. De jove, conduïa el meu cotxe fins allà, apa-

“

«Al Pallars practico la vida contemplativa, el 'dolce far niente'. Em dedico a no fer res»

gava el motor i els llums, posava música clàssica i contemplava el cel i les estrelles per la ranura que permeten les muntanyes en aquell lloc bellíssim. Flipava sense necessitat de les drogues que no he provat mai.

–Digui'm un bon llibre per conèixer millor la comarca.

–Les obres completes de Pep Coll i de Maria Barbal. A més de ser pallaresos, són dos grans escriptors.

–¿Què li agrada fer quan va a Gerri de la Sal?

–Al Pallars practico la vida contemplativa, el *dolce far niente*. Em dedico a no fer res. ≡